

دانشکده علوم اجتماعی
طرح درس: تغییرات اجتماعی و فرهنگی

مشخصات درس	
عنوان درس: تغییرات اجتماعی و فرهنگی	عنوان انگلیسی: Social and cultural changes
مقطع: کارشناسی ☒ کارشناسی ارشد ☐ دکتری ☐	تعداد واحد: ۲ واحد نظری
محل تدریس: دانشکده علوم اجتماعی	نیمسال اول ☒ دوم ☐ سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴
شماره کلاس: ۳۰۵	زمان تدریس: روز سه شنبه ساعت ۱۰ تا ۱۱:۴۵
نوع درس: اصلی ☒ اختیاری ☐ سایر -----	درس پیش نیاز: -----
مشخصات استاد	
نام و نام خانوادگی: فاطمه درخشان	گروه: جامعه‌شناسی
سوابق تحصیلی: دکتری جامعه‌شناسی	سوابق تدریس:
اطلاعات تماس	
شماره اتاق: ۲۳۰	شماره تلفن داخلی (یا مستقیم در صورت تمایل): داخلی ۲۹۴
آدرس ایمیل: fd.sociology@gmail.com	ساعات حضور: یکشنبه تا سه شنبه

معرفی و هدف درس

جامعه همواره در معرض انواع تغییرات از جمله تغییرات اجتماعی و فرهنگی قرار دارد و جامعه ما نیز از این امر مستثنی نبوده و مدام و گاه به سرعت دستخوش تغییرات می‌گردد. بنابراین شناخت تغییرات و ماهیت آن، نیروهای تاثیرگذار بر آن و آشنایی با رویکردهای نظری کمک‌کننده برای شناخت و تحلیل آنها برای جامعه‌شناسان و دانشجویان این حوزه ضرورت می‌یابد.

لذا در این درس ابتدا دانشجویان با مفهوم «تغییر اجتماعی» و مفاهیم مرتبط با آن و سپس با رویکردها نظری مهم و عمده تبیین‌کننده تغییرات و عوامل موثر بر آن آشنا خواهند شد. در آخر برخی مطالعات تجربی در حوزه تغییرات به صورت انضمامی به آنها معرفی می‌گردد تا توانایی آنها برای ارتباط مفاهیم نظری به مسائل و چالش‌های اجتماعی دنیای واقعی و کاربرد نظریه‌های اجتماعی تغییرات اجتماعی در تبیین پدیده‌های اجتماعی افزایش یابد. هدف نهایی این درس پرورش بینش نظری و مهارت‌های تفکر انتقادی در تحلیل و به کارگیری نظریه‌های جامعه‌شناختی در تحلیل تغییرات اجتماعی و فرهنگی در جامعه توسط دانشجویان می‌باشد.

روش‌های تدریس و نحوه ارائه درس

روش تدریس ترکیبی از انتقال مستقیم و تعاملی مبتنی بر پرسش و پاسخ و مشارکت دانشجویان است. برای ارائه مطالب از پاورپوینت استفاده می‌شود.

برونداهای یادگیری درس، در پایان این درس دانشجویان می‌توانند:

۱. توانایی شناخت و تشخیص مهم‌ترین تغییرات اجتماعی و فرهنگی جامعه
۲. توانایی ارتباط مفاهیم نظری به مسائل و چالش‌های اجتماعی دنیای واقعی
۳. پرورش بینش نظری در به کارگیری نظریه‌های جامعه‌شناختی برای تحلیل تغییرات اجتماعی و فرهنگی

فهرست محتوا و ترتیب ارائه درس

منبع	موضوع / موضوعات مورد بحث	تاریخ	جلسه
		۶/۲۷	جلسه ۱
	معرفی و مرور شرح درس	۷/۳	جلسه ۲
غفاری و ابراهیمی (فصل اول)؛ گی روشه (فصل اول ص ۲۶ تا ۳۰)؛ گیدنز (فصل بیستم ص ۶۸۸ تا ۶۸۹)	جایگاه و اهمیت تغییر اجتماعی و فرهنگی در جامعه‌شناسی، تعریف، ویژگی و انواع آن	۷/۱۰	جلسه ۳
غفاری و ابراهیمی (فصل دوم)	روش‌شناسی تغییر اجتماعی	۷/۱۷	جلسه ۴
نوبل (فصل اول)	تغییر اجتماعی و نظریه اجتماعی	۷/۲۴	جلسه ۵
غفاری و ابراهیمی (فصل چهارم)؛ نوبل (فصل سوم)	نظریه‌های کلاسیک تغییر اجتماعی	۸/۱	جلسه ۶
غفاری و ابراهیمی (فصل پنجم)؛ نوبل (فصل هشتم)	رویکرد ساختی - کارکردی	۸/۸	جلسه ۷
غفاری و ابراهیمی (فصل ششم)؛ نوبل (فصل چهارم)	رویکرد تضاد	۸/۱۵	جلسه ۸
نوبل (فصل نهم)	رویکردهای مدرن و پست مدرن	۸/۲۲	جلسه ۹
غفاری و ابراهیمی (فصل دوازدهم)؛ نوبل (فصل هشتم)	جهانی شدن	۸/۲۹	جلسه ۱۰
غفاری و ابراهیمی (فصل هفتم)؛ روشه (فصل سوم)	کارگزاران تغییر اجتماعی ۱	۹/۶	جلسه ۱۱
غفاری و ابراهیمی (فصل هفتم)؛ روشه (فصل سوم)	کارگزاران تغییر اجتماعی ۲	۹/۱۳	جلسه ۱۲
غفاری و ابراهیمی (فصل هشتم)؛ روشه (فصل دوم)	عوامل و شرایط تغییر اجتماعی ۱	۹/۲۰	جلسه ۱۳
غفاری و ابراهیمی (فصل هشتم)؛ روشه (فصل دوم)	عوامل و شرایط تغییر اجتماعی ۲	۹/۲۷	جلسه ۱۴
غفاری و ابراهیمی (فصل هشتم)؛ روشه (فصل دوم)	الگوها و راهبردهای تغییر	۱۰/۴	جلسه ۱۵
	جمع بندی	۱۰/۱۱	جلسه ۱۶

نحوه ارزشیابی

بروندادهای یادگیری مورد انتظار	از نمره نهایی	زمان برگزاری	موارد سنجش
شناخت و بررسی تجربی یک تغییر اجتماعی و فرهنگی در ایران، انجام کار گروهی	تا ۳ نمره	ارائه گزارش پایان ترم	(۱) فعالیت پژوهشی
توانایی در بحث گروهی و یادگیری مشارکتی	تا ۲ نمره	حضور، مطالعه منابع و مشارکت در مباحث	(۲) فعالیت کلاسی
سنجش میزان یادگیری و درک مطالب توسط دانشجویان دریافت بازخورد و اصلاح روش تدریس و محتوای مطالب	تا ۵ نمره	ابتدای آذرماه	(۳) امتحان میان‌ترم
سنجش میزان یادگیری و درک مطالب توسط دانشجویان دریافت بازخورد و اصلاح روش تدریس و محتوای مطالب	تا ۱۰ نمره	۳ بهمن ۱۴۰۳	(۴) امتحان پایان ترم

نکات مورد توجه دانشجویان، ارزش‌ها و خط‌مشی درس

از دانشجویان انتظار می‌رود که حضور منظم (عدم غیبت غیرمجاز، تاخیر و ترک کلاس) داشته باشند. لازم است دانشجویان منابع معرفی شده را پیش از برگزاری کلاس مطالعه و به جهت کمک به پیشرفت کلاس نظرات نقادانه خود از مطالب را ارائه کنند.

کیفیت و محتوای تمرین و مشارکت در کلاس از اهمیت زیادی برخوردار است. همچنین استفاده از ایمیل و فضای مجازی برای ارتباط و ارسال گزارش کارهای پژوهشی توصیه می‌شود.

فهرست منابع اصلی و مکمل درس

منابع اصلی:

- غفاری، غلامرضا، ابراهیمی لویه (۱۳۸۴). جامعه‌شناسی تغییرات اجتماعی، تهران: آگرا. چاپ اول
- نوبل، ترور (۱۳۹۷). نظریه‌های تغییر اجتماعی. ترجمه منصور وثوقی و مینا قریب. تهران: بهمن برنا.
- روشه، گی (۱۳۹۱). تغییرات اجتماعی، ترجمه منصور وثوقی، تهران: نی.
- جزوه کلاسی.

منابع پیشنهادی:

- هافرکمپ، هانس و اسملسر، نیل جی (۱۳۹۶). تغییر اجتماعی و مدرنیته. ترجمه اسماعیل شیرعلی و مهدی زمانی. تهران: جامعه‌شناسان
- بودن، ریمون (۱۳۸۹). ارزیابی انتقادی نظریه‌های تغییر اجتماعی. ترجمه غلامرضا جمشیدیها، تهران: نشر علم.
- جوادی یگانه، محمدرضا و مهدی عباسی لآخانی (۱۳۸۰). تغییرات اجتماعی برنامه‌ریزی شده. تهران: اداره کل تحقیقات صدا و سیما.
- سو، آلوین (۱۳۸۷). تغییر اجتماعی و توسعه. ترجمه محمود حبیبی مظاهری. تهران: پژوهشگاه مطالعات راهبردی.
- کالینکوس، آکس (۱۳۹۲). ساختن تاریخ؛ عاملیت، ساختار و تغییر در نظریه اجتماعی. ترجمه مهدی گرایلو. تهران: پژوهشگاه
- هیفی، برایان (۱۳۹۶). مدرنیته متاخر و تغییر اجتماعی، ترجمه یعقوب احمدی و پرویز سبحانی، تهران: کویر.
- اینگلهارت، رانلد اف (۱۴۰۰). تحول فرهنگی، ترجمه بهزاد عطارزاده، تهران: علمی و فرهنگی.
- اینگلهارت، رونالد و ولزل، کریستین (۱۳۹۴). نوسازی، تغییر فرهنگی و دموکراسی، ترجمه یعقوب احمدی، تهران: کویر.
- پیزر، استوارت و تراورز، جفری (۱۳۸۷). روان‌شناسی و تغییرات اجتماعی، ترجمه سعید مدنی، تهران: دانژه.
- کیا، علی اصغر (۱۳۸۱). تغییرات اجتماعی، تهران: آن.
- برمن، مارشال (۱۳۸۹). ساختن تاریخ؛ عاملیت، ساختار و تغییر در نظریه اجتماعی. ترجمه مهدی گرایلو. تهران: طرح نو.